

lig“, og deri gjorde han vel. Jeg vil gøre ham opmærksom paa, at der er visse Ord, med hvilke det i hans Mund gaar ligesom med et australsk Vaaben, der hedder en Boomerang, den gaar altid tilbage, hvorfra den kom, og naar den bliver slynget ud paa uheldig Maade, kan den godt ramme selve den, som har udslynget den. Nu vide vi i alt Fald saa meget om det ærede Medlem, at vi kende hans Begreber om Klassikerne, men end ikke sine Klassikere er han i Stand til at citere korrekt, thi det, der staar i den citerede Vises sidste Linie, er ikke: „ikke Spor“, det vilde heller ikke lyde rytmisk — men det rytmiske ligger rigtignok en Gang ikke for det ærede Medlem — nej, den paagældende Vises Omkvæd lyder saaledes: „ikke en Gnist“. Det er da det ærede Medlems besynderlige Skæbne, at han i alle Forhold, selv naar han citerer, mangler: Gnisten.

Jeg gaar saa over til at omtale de stillede Ændringsforslag, og jeg skal der dele mine Bemærkninger i tvende Dele, nogle rent saglige Betragtninger og nogle politiske Betragtninger. Der er altsaa tvende Punkter, hvorom Uenigheden særlig har staaet, nemlig Spørgsmaalet om Haandværkeres og Spørgsmaalet om Brugsforeningers Optagelse under Bogføringspligten. Med Hensyn til Haandværkeres Indtagelse under Bogføringspligten er Forholdet, som det er blevet fremhævet Gang paa Gang, det, at Haandværkets Organisationer selv ønske, at Haandværkerstanden skal inddrages derunder. Naar saa den ærede Ordfører sagde, at man har taget det videst mulige Hensyn til disse Ønsker, er det ikke rigtigt, medmindre hans Begreber om Superlativer ere ligesaa ejendommelige som hans Begreber om Klassikerne. Thi man kan ikke tage det videst mulige Hensyn, naar det viser sig, at man paa afgørende Punkter har gjort Indskrænkninger. Jeg staar paa Organisationernes Standpunkt og ønsker, man skal rette sig derefter, og jeg mener, det er klart og let forsvarligt, at man saa vidt muligt altid gaar efter, hvad der er vedkommende Stands egen Opfattelse af, hvad der tjener Standen til gode. Naar man her overfor har sat enkelte Medlemmers Erfaring, ønsker jeg blot dertil at sige, at de berømte Kongeord: „Vi alene vide“ overfor en hel Stand efter min Formening klinge saare ilde i en demokratisk Rigsdagsmands Mund.

Hvad Brugsforeningerne angaar, skal ingen villigere end jeg erkende, at naar nogle Borgere slaa sig sammen for at fore-

tage et en gros Indkøb og fordele vedkommende Vare mellem sig, naar f. Eks. nogle Forbrugere af Foderstoffer slaa sig sammen indenfor en Egn, bestille sig en Dampersladning og køre selv med deres Vogne ned og modtage Foderstofferne, altsaa selv foretage Delingen, om jeg saa maa sige, paa Kajen, vil det være urimeligt at bebyrde et saadant Foretagende med Bogføringspligt. Men noget helt andet er det, naar Brugsforeningen udvikler sig til en Type paa Næringsdrift, naar den med andre Ord i alle Maader svarer til en Købmandshandel. De to afgørende Kendsgerninger i saa Henseende ere, om der haves en særlig Mand, hvis Livsvirksomhed udelukkende maa være at fordele Varerne, med andre Ord stille sig fuldstændig til Raadighed, for at denne Brugsforeningsvirksomhed kan udfolde sig, samt om der holdes Bod. Naar der holdes Bod, og der er en saadan Mand, have vi netop de begrebsmæssige Kendsgerninger, som konstituere en Forretning, og naar en Brugsforening benytter begge Dele, er der ingen virkelig Forskel mellem Brugsforeningen og Købmandsforretninger. Det er to forskellige Former for Næringsdrift, det ene er en kooperativ Form, det andet en personlig Form for Næringsdrift. Jeg tvivler ikke om, at en hvilken som helst Købmand med største Fornøjelse vilde stille sig saaledes, at han som Brugsforeningerne havde sikret sig en bestemt Samling af Kunder, som nu en Gang var hans, og Brugsforeningerne ere altsaa paa Forhaand stillede bedre i Konkurrencen end Købmanden, fordi Brugsforeningerne som Regel kunne regne med en stabil Kundekreds, medens Købmanden maa regne med en vekslende Kundekreds. Det er udtalt af Ordføreren, at han gerne vilde medtage under Bogføringspligten alle saadanne Foretagender, der tage Del i Næringslivet, men det er netop Sagen her, at naar en Brugsforening er kommen saa vidt, at der er en Mand, som staar fuldt til dens Raadighed, gaar op i dens Virksomhed og fordele Varerne, og en Bod, hvor Folk henvende sig og faa Varerne udvejede i smaa Kvantiteter, er det en Form for Næringsliv saa god som en hvilken som helst anden. Disse Foreninger have taget en saadan Udvikling, at man ikke længere kan tale om Brugsforeninger i gammeldags Forstand, og derfor finder jeg det vedvarende fuldkommen begrebsstridigt og urimeligt at undtage Brugsforeningerne fra Bogføringspligt.

Dertil kommer, at Brugsforeningerne